

Tips bij het schrijven van uw aanvraag:

- De algemene verplichtingen van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies (verder de Regeling) en het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies (verder het Kaderbesluit) zijn op deze openstelling van toepassing. In hoofdstuk 4, § 4.2.2 TSE Industrie O&O van de Regeling zijn de specifieke verplichtingen voor deze subsidieregeling opgenomen. Deze documenten kunt u vinden op onze website: [Kennis en Innovatie Agenda - Circulaire Economie \(KIA-CE\) \(rvo.nl\)](#).
- Doelstelling van dit onderdeel is de ondersteuning van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten om te komen tot meer en goedkopere circulaire producten, processen en diensten, die uiterlijk in 2030 tot een eerste markttoepassing in één van de productgroepen die relevant zijn voor de missie CE, in Nederland leiden.
- Kijk voor de definities van Industrieel Onderzoek (verder IO) en Experimentele Ontwikkeling (verder EO) op: [Definities bij R&D-samenwerkingsproject | RVO.nl | Rijksdienst](#)
- In dit projectplan geeft u een beschrijving van het project waarvoor u subsidie aanvraagt. Om uw aanvraag goed te kunnen beoordelen, gebruikt u onderstaand model en hoofdstukindeling voor uw projectplan. In het model is aangegeven welke aspecten u dient te behandelen.
- Het projectplan mag maximaal 20 pagina's lang zijn (exclusief bijlagen). De aanwijzingen voor het aantal pagina's per onderdeel zijn indicatief.
- Indien u het eigen aandeel in de projectkosten niet uit eigen middelen kunt betalen, moet u ook stukken ter onderbouwing van de (externe) financiering meesturen.
- In de volgende gevallen wordt uw project in ieder geval afgewezen:
 - a. u al met de werkzaamheden voor het project bent begonnen voordat u de aanvraag voor dat project hebt ingediend.
 - b. uw project past niet in de **beschrijving van de thema's (bijlage 4.2.1 van de Regeling** onderdeel B. Kortlopende projecten betreffende circulaire economie).
Zie: [Kennis en Innovatie Agenda - Circulaire Economie \(KIA-CE\) \(rvo.nl\)](#).
 - c. Er is onvoldoende vertrouwen in de technische en/of economische haalbaarheid.
 - d. Er is reeds eerder een subsidie verstrekt voor een soortgelijk project.
 - e. Er is onvoldoende vertrouwen dat u het eigen aandeel in de projectkosten kunt financieren.
 - f. De looptijd van het project is langer dan 2 jaar.
 - g. Uw project gericht is op biomassa en voedsel.
 - h. Uw project hoofdzakelijk gericht is op R-strategie 8 recycle en 9 recover.
 - i. Uw project hoofdzakelijk fundamenteel onderzoek omvat.
 - j. Uw project is een pilot- en/ of demonstratieproject. Deze vallen onder de reikwijdte van de DEI+ regeling. Als onderdeel van een TSE industrieproject mogen echter wel enkele experimenten op pilotschaal worden uitgevoerd.
- Als uw project aan de formele vereisten voldoet, beoordelen RVO en de adviescommissie het op de volgende criteria:
 1. de bijdrage aan de doelstellingen van de regeling;
 2. de slaagkans van de innovatie in de Nederlandse markt en maatschappij;
 3. de mate van vernieuwing ten opzichte van de internationale stand van onderzoek of techniek en de mate van versterking van de Nederlandse kennispositie;
 4. de kwaliteit van het project, blijkend uit de uitwerking van aanpak en methodiek, de omgang met **risico's, de uitvoerbaarheid** en de deelnemende partijen.
- Uw project moet voldoende scores op al deze criteria (minimaal 3 uit 5 punten). Raadpleeg de regeling voor een toelichting op de beoordelingscriteria, zie: [Voorwaarden en beoordeling KIA-CE \(rvo.nl\)](#)
- Zorg dat u technische en/ of economische claims onderbouwt, bijvoorbeeld met de resultaten van vooronderzoek.
- Aanvragen die op de het moment van de sluiting niet compleet zijn, worden afgewezen. U krijgt dus geen herstelbaarheid meer! Ook nagestuurd aanvullingen kunnen wij niet accepteren. Reden hiervoor is dat de herstelbaarheid niet strookt met het gelijkheidsprincipe van een tender.
- Wij adviseren u daarom vóór indiening het volgende te controleren:
 - o zijn alle vereiste bijlagen aanwezig en compleet ingevuld;
 - o is de financiering van het eigen aandeel voldoende onderbouwd en zijn alle bewijsstukken daarvan aanwezig;
 - o zijn de administratieve gegevens op de aanvraagformulieren correct;
 - o staan alle formulieren op naam van de juiste entiteit (b.v.);
 - o zijn alle formulieren rechtsgeldig en op de juiste datum ondertekend.
- Zorg dat u tijdig in het bezit bent van een eHerkenningmiddel om een aanvraag via UPNL in te kunnen dienen. Dit kan een paar werkdagen duren. Zie [Zaken regelen bij RVO](#). Het vereiste beveiligingsniveau is 3.
- Begin op tijd met de indiening via UPNL. Alleen complete aanvragen kunnen verzonden worden. Op de sluitingsdatum kan de aanvraag na 17.00 uur niet meer verzonden worden. Dit is geen technisch defect. Technische problemen zijn geen reden om na (tender)sluiting alsnog een te laat ingediende aanvraag in behandeling te nemen.

Instructies projectplan Kennis en Innovatie Agenda-Circulaire Economie (KIA-CE)

Titel

Neem hier de titel van het project op, zoals aangegeven op het aanvraagformulier.

1. Openbare samenvatting

Geef een samenvatting van het project. RVO en de KIA-CE zullen deze samenvatting gebruiken om te publiceren over het project als de subsidieaanvraag toegekend wordt.

Gebruik de volgende indeling en houdt u strikt aan het maximum aantal tekens:

- Locatie(s) waar het project uitgevoerd wordt
- Aanleiding - maximaal 1200 tekens (inclusief spaties)
<Geef aan wat de aanleiding van het project is>
- Doel van het project - maximaal 1200 tekens (inclusief spaties)
<Geef aan wat het doel van het project is en hoe het project bijdraagt aan de doelstellingen van de Regeling >
- Korte omschrijving van de activiteiten - maximaal 1200 tekens (inclusief spaties)
<Geef een korte omschrijving van de activiteiten en taakverdeling binnen het project>
- Resultaat - maximaal 1200 tekens (inclusief spaties)
<Wat levert het project op? Wat is het uiteindelijke resultaat?>

2. Algemene projectinformatie (maximaal 2 pagina's)

2.1. Innovatieprogramma's

Geef aan op welke manier uw project bijdraagt aan de Meerjarige Missiegedreven Innovatie Programma's (MMIP's) waar uw project zich op richt. Meer informatie over de MMIP's¹ en voorbeeldprojecten zijn beschikbaar [op de website van KIA-CE](#).

Indien u MMIP3 heeft gekozen: leg uit hoe uw project bijdraagt aan het op de markt brengen (binnen 10 jaar) van een nieuw product, dienst of proces.

2.2. R-strategie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft een circulariteitsladder uitgewerkt waarin verschillende strategieën (R-strategieën) worden beschreven die kunnen bijdragen aan het verminderen van het gebruik van primaire abiotisch grondstoffen. Licht duidelijk toe op welke manier uw project bijdraagt aan deze R-strategie(ën).

¹ De 3 MMIP's zijn: MMIP1: 'Ontwerp voor circulariteit', MMIP2: 'Circulaire grondstoffen en processen' en MMIP3: 'Vertrouwen, gedrag en acceptatie'.

2.3. Basiscriteria voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)

Er gelden vijf criteria om te beoordelen of sprake is van Onderzoek en Ontwikkeling. Geef bij elk van de vijf criteria aan op welke manier uw project hieraan voldoet.

1. *Nieuw*: de O&O-activiteit binnen het project moet resulteren in bevindingen die nieuw zijn en niet al algemeen bekende en gebruikte kennis zijn in de betreffende sector. De internationale stand van onderzoek en techniek is de maatstaf.
2. *Creatief*: een O&O-project is gebaseerd op originele, niet voor de hand liggende concepten en hypothesen. Het te ontwikkelen product, proces en/of de dienst kan met bestaande kennis en methoden niet ontwikkeld worden (er zijn knelpunten die opgelost moeten worden en de oplossing ligt niet voor de hand).
3. *Onzekerheid*: aan de start van het O&O-project is er onzekerheid over het bereiken van de gestelde doelen en is er onzekerheid over de kosten of tijd die nodig zijn om de verwachte resultaten te bereiken.
4. *Systematisch*: dit betekent dat het O&O-project op een planmatige manier wordt uitgevoerd (denk bijvoorbeeld aan onderzoeksvragen en te toetsen hypothesen), en dat gegevens van zowel het gevolgde proces als het resultaat worden bijgehouden.
5. *Overdraagbaar en reproduceerbaar*: een O&O-project moet leiden tot reproduceerbare kennis, zodat anderen met die resultaten aan de slag kunnen in hun eigen O&O-activiteiten.

2.4. Toepassingsgebied

Geef een korte toelichting op welke productgroep(en) het project van toepassing is.

Transitieagenda	Productgroepen
Maakindustrie	<ul style="list-style-type: none">• Kapitaalgoederen (zoals (hijs-, hef- en transport)werktuigen; machinebouw; medische apparaten en productieapparatuur); elektromotoren, generatoren en transformatoren; computers en randapparatuur; communicatie en meetapparatuur)• Elektrolyzers• Batterijen voor licht elektrisch vervoer (zoals fietsen, scooters, steps, rolstoelen)
Consumptiegoederen	<ul style="list-style-type: none">• Elektrische en elektronische apparaten• Meubels• Textiel• Verpakkingen en wegwerpproducten (uitgezonderd plastic verpakkingen en wegwerpproducten)

2.5. Type project

Geef een korte toelichting wat voor een type project het betreft. Daarbij zijn er 3 typen projecten mogelijk:

1. Technologisch onderzoek en technologische ontwikkeling gericht op een nieuw of sterk verbeterd product, dienst en/of proces. Dit moet leiden (waar dat kan) tot een flink lagere kostprijs, in vergelijking met bestaande circulaire producten, diensten en/of processen;
2. Onderzoek naar gedrag van consumenten, bedrijfs- of verdienmodellen (of een combinatie hiervan). Deze activiteiten moeten helpen bij de ontwikkeling van het nieuwe product, de dienst of het proces;
3. Combinatie van 1 en 2.

3. Deelnemers en derden (maximaal ½ pagina per deelnemer)

3.1. Overzicht van deelnemers

Geef een overzicht van de deelnemers middels onderstaand tabelformat (rijen toevoegen zoveel als nodig).

Naam deelnemer	Type organisatie ²	Rol in project

Tip: betrek partijen uit de keten. Projecten waarbij de keten betrokken is (producent/ontwikkelaar, leverancier en eindgebruiker) scoren over het algemeen hoger op het criterium **"kwaliteit van het project"** dan projecten waarin een ketenpartij mist, met name als dat de eindgebruiker is. Een relevante bijdrage van een onderzoeksorganisatie als deelnemende partij aan het totale project wordt ook positief gewaardeerd op het rangschikkingscriterium **"kwaliteit van het project"**.

3.2. Beschrijving per deelnemer en essentiële uitbestedingsrelaties

Beschrijf hier alle deelnemers en de essentiële uitbestedingsrelaties³ op de volgende punten:

- Motiveer wat het belang van deze deelnemer is om mee te doen aan het project. Voor onderzoeksorganisaties: hoe past dit project bij het meerjarenprogramma of de wettelijke taak van de organisatie?
- Motiveer vanuit het consortium waarom deze deelnemer voor het project van belang is. Beschrijf hierbij de aanwezige beschikbare kennis, ervaring en middelen van de deelnemer.
- Beschrijf de concrete bijdrage aan het project.

4. Achtergrond met doelstelling en resultaat (maximaal 2 pagina's)

Behandel in ieder geval de volgende aandachtspunten:

- In bredere zin de *aanleiding en probleemstelling* van het project: welk probleem/welke onderzoeksvragen moeten worden opgelost. Beschrijf zowel technische als niet-technische uitdagingen (bijvoorbeeld regelgeving, verdienmodel en maatschappelijke acceptatie). Beschrijf ook waarom dit een relevant probleem is en wie de probleemeigenaar is.
- *Doelstelling*
Beschrijf de doelstelling van dit project zo concreet mogelijk; beschrijf hoe de gewenste oplossing voor het geschetste probleem er uit zou moeten zien.
- *Resultaat*
 4. Omschrijf expliciet het resultaat van dit project. Wat levert dit project op (bijv. ontwerp, proces, innovatie, business model, kennis van fysische of chemische processen, kennis van materiaaleigenschappen). Wat zijn de leerprocessen/punten tijdens dit project?
 5. Geef aan waarvoor en hoe de opgedane kennis gebruikt zal worden in een (eventueel) vervolg. Hoe helpt dit resultaat u verder voor een eventuele vervolgstap (opschaling, marktintroductie)?

² Maak een keuze uit: Midden bedrijf, Klein bedrijf, Groot bedrijf, Onderzoeksorganisatie (niet-economische activiteiten), Onderzoeksorganisatie (economische activiteiten), Overheid, Overig.

De maximale subsidiepercentages vindt u in tabblad "Subsidiepercentages" van de begroting.

N.B. Als u gebruik wilt maken van een MKB-toeslag, dan kunt u de MKB-toets invullen en meesturen bij uw aanvraag. U kunt daarbij gebruik maken van de [online MKB-toets](#) op de website van RVO.

³ Essentiële uitbestedingsrelaties leveren een belangrijke bijdrage aan het project en/of hebben een aandeel van meer dan 10% in de totale projectkosten.

5. Projectaanpak en daaraan gekoppeld werkplan (maximaal 3 pagina's)

- Geef per werkpakket (WP) of per projectfase een beknopte beschrijving van de activiteiten en de te gebruiken methoden en/of technieken. Deel dit zo in, dat er per werkpakket één categorie van toepassing is (IO of EO).
- Geef in de toelichting duidelijk aan waarom een werkpakket volgens u onder de definitie van IO of EO valt. Zie voor een toelichting van de definities van IO & EO: Toelichting definities.
- Geef per werkpakket of fase een overzicht van de projectresultaten, inclusief go/no-go momenten.
- Geef aan welke deelnemers welke activiteiten uitvoeren.
- **Identificeer projectrisico's, zoals mogelijke problemen die zich kunnen voordoen en mogelijk vertragingen die kunnen optreden gedurende de uitvoering van het project.** Beschrijf per risico de kans dat het risico optreedt, de impact, de voorziene acties om **bepaalde risico's te voorkomen**, dan wel mogelijke oplossingen om het optreden van bepaalde gevolgen tegen te gaan (mitigerende maatregelen) en het restrisico.
- Vat de werkpakketten samen in onderstaand schema:

WP of Fase ⁴	Korte beschrijving	Categorie: IO of EO ⁵	Uitvoerders (met namen) ⁶	Resultaat	Geplande start- en einddatum ⁷
1		(Per WP 1 categorie)			
2					
3					
4					
5					

6. Duurzaamheid en maatschappelijke relevantie (maximaal 2 pagina's)

- Motiveer hoe het project binnen het thema Circulaire Economie past. Neem daarin mee, op welke combinatie(s) van circulaire strategieën en toepassingsgebieden het project is gericht. Geef aan hoe het project bijdraagt aan de vermindering van het gebruik van primaire, niet-hernieuwbare grondstoffen. Maak als onderdeel hiervan een kwantitatieve berekening waarbij u aangeeft welke reductie in het gebruik van primaire, niet-hernieuwbare grondstoffen (tonnen per jaar) in Nederland kan worden bereikt. Geef aan of dit is als gevolg van het vermijden van het gebruik van primaire, niet-hernieuwbare grondstoffen of als gevolg van verminderde afvalverbranding. Onderbouw de gebruikte getallen en aannames goed met bronverwijzingen.
- Bereken het herhalingspotentieel van het project per jaar in de Nederlandse markt: geef de totale omvang weer van de Nederlandse markt van de beoogde toepassing, en leid daaruit de omvang van het herhalingspotentieel af (in tonnen primaire, niet-hernieuwbare grondstoffen per jaar). Eventueel gericht op verschillende product/marktcombinaties.
- Welk deel van het hierboven beschreven herhalingspotentieel wordt naar verwachting in 2030 benut? Onderbouw dit.
- Onderbouw, indien van toepassing, hoe het project helpt om de Nederlandse economie minder afhankelijk te maken van schaarse of moeilijk verkrijgbare (grond)stoffen uit het buitenland.
- Onderbouw de maatschappelijke relevantie van het project.
- Beschrijf eventuele ecologische (bij)effecten van het project en mogelijke negatieve gevolgen op het gebied van duurzaamheid.

Kwantificeer waar mogelijk, geef duidelijk aan van welke aannames u uitgaat en geef onderbouwing voor de claims die u doet.

⁴ Deze nummering dient u ook over te nemen in uw begroting

⁵ IO = industrieel onderzoek, EO = experimentele ontwikkeling. Kies wat van toepassing is.

⁶ Vermeld hier ook de projectdeelnemers die geen subsidie aanvragen.

⁷ Kies een realistische start- en einddatum voor het project. Houd bij de start rekening met de behandeltermijn van uw subsidieaanvraag. Plan de einddatum niet te krap om de kans te verkleinen dat u RVO om toestemming moet vragen om de projectduur te wijzigen.

7. Slaagkans in de Nederlandse markt en maatschappij (maximaal 3 pagina's)

Een aanvraag dient de businesscase voor zowel de producent/ontwikkelaar als voor de (eind)gebruiker inzichtelijk te maken. Beschrijf dit voor zover nu mogelijk is, gezien de fase waarin uw onderzoek zich bevindt. Daarbij kijken we ook naar de potentie om het project op te schalen of om de technologie of toepassing elders toe te passen. Om aannemelijk te maken dat het project binnen vijf jaar na afloop opgeschaald kan worden, of elders herhaald, is het belangrijk om zo vroeg mogelijk in de ontwikkeling van een product of dienst rekening te houden met de niet-technologische aspecten die in de productieketen en bij de marktintroductie een rol kunnen spelen. Denk bijvoorbeeld aan: ruimtebeslag, effecten op landschap en ecologie, esthetiek, lokaal eigenaarschap, mogelijke (maatschappelijke) weerstand tegen de innovatie bij daadwerkelijk gebruik of nieuwe competenties die nodig zijn bij gebruik van de producten/processen en/of diensten. In het projectplan dient u aan te tonen dat er is nagedacht over de niet-technologische aspecten voor specifieke maatschappelijke actoren die van belang zijn en op welke wijze die waar mogelijk en nodig in het project worden meegenomen. Dit zal de kans op een geslaagde innovatie vergroten. Doe dat aan de hand van de onderstaande aspecten, benoemd per paragraaf.

Tips:

- Vergeet het perspectief voor de eindgebruiker niet. Wat is voor hem de businesscase? Waarom wil men hier in investeren?
- Kwantificeer waar mogelijk, geef duidelijk aan van welke aannames u uitgaat en geef onderbouwing voor de claims die u doet.

7.1. Businesscase producent/techniekontwikkelaar/ontwikkelaar product en/of dienst

Beschrijf voor beoogde nieuwe producten/diensten:

A. Beschrijving van de markt

- De markt en doelgroep waar het project zich op richt. Voor welke branches is de technologie toepasbaar? Beschrijf ook de mogelijkheden op Europees of mondiaal niveau.
- Wat is de marktomvang?
- Wat zijn de huidige marktontwikkelingen c.q. trends?
- Wie zijn de belangrijkste spelers op de markt en welke positie nemen ze in?
- Maak een concurrentieanalyse en maak een overzicht van de concurrentievoordelen.
- De positie van de deelnemers op deze markt voor en na het project (o.a. marktaandeel).

B. Strategie

- Op welk gedeelte van de markt wilt u zich in het bijzonder richten?
- Welke bedrijven gaan geld verdienen met de resultaten uit dit project? En hoe?
- Wat wilt u uiterlijk in 2030 bereiken?
- Welke niet-technologische aspecten spelen in de productieketen een rol? Hoe gaat u daarmee om?
- Geef aan hoe het project uiterlijk in 2030 tot een eerste markttoepassing in een van de voor circulaire economie relevante waardeketen⁸ zal leiden.
- Wat is de termijn tot aan de marktintroductie na afloop van het project?
- Welke vervolgstappen zijn er nog nodig na afloop van het project om tot marktintroductie van de innovatie te komen? Wie gaat daarbij wat doen?
- Hoe wordt de verkoopstrategie opgezet? Die moet inzicht geven in de ontwikkeling en marketing van de in het project gebruikte technologieën/concepten/diensten nadat het project is afgerond. Hoe gaat dit project vervolg krijgen?
- Geef de bedrijfsontwikkeling weer in een overzicht van mijlpalen.

⁸ Deze waardeketens worden vertegenwoordigd door de 5 Transitieagenda's Biomassa & Voedsel, Bouw, Consumptiegoederen, Kunststoffen en Maakindustrie, die in 2018 zijn gelanceerd. Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>.

C. Financieel

- Wat dient er tot volledige commercialisatie nog te worden geïnvesteerd qua kosten en door wie?
- Wat is de verwachte omzet, kosten en winstmarge in de eerste vijf jaar?
- Wat is de verwachte terugverdientijd van dit project voor de producent?
- Hoe verhoudt de verwachte verkoopprijs zich ten opzichte van de prijs van concurrenten?
- Wat is het effect van het project op de werkgelegenheid in Nederland? In fte's, met onderbouwing. Denk daarbij aan nieuwe banen bij de ontwikkelaar, toeleveranciers en eindgebruikers.
- Vat het economisch perspectief samen in onderstaande tabel per deelnemer. Alleen de punten die voor uw voorstel van belang zijn.

<i>Economisch perspectief voor te ontwikkelen product/proces/dienst</i>					
Projectkosten					
Kosten commercialisatie					
Totaal kosten					
Jaar	20..	20..	20..	20..	20..
Verwachte omzet (€)					
- waarvan export (€)					
Verwachte brutowinstmarge (€)					
Verwachte kostenbesparingen (€)					
Netto opbrengsten (€)					
Netto opbrengsten (€) (cumulatief)					

7.2. Businesscase eindgebruiker

- Waarin onderscheidt het product zich? Waarom zou een gebruiker het beoogde product, proces en/of dienst kiezen (in plaats van een ander product/dienst en/of circulair concept)?
- Welke niet-technologische aspecten spelen bij de toepassing van de innovatie door een eindgebruiker een rol? Hoe gaat u daarmee om in het project?
- Indien van toepassing: wat is de terugverdientijd voor de eindgebruiker?
- Wat is de besparing en/of kostenverlaging die de projectresultaten opleveren?
- In geval van kostenbesparingen (bijvoorbeeld bij eindgebruikers): geef aan hoeveel kostenbesparing er optreedt, wat de terugverdientijd is en hoe die zich verhoudt tot de terugverdientijd van de referentie-investering.

7.3. SWOT analyse

- Geef in een SWOT-analyse een totaalbeeld weer van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen.
- **Hoe worden de risico's (zwakten en bedreigingen) gemanaged? Denk ook aan de niet-technologische aspecten die bij de marktintroductie van de projectresultaten een rol kunnen spelen (marktacceptatie, kostprijaspecten, keten-/netwerkstructuur, wet- en regelgeving, normering en certificering, kennisbescherming e.d.).** Hoe gaat u daarmee om?

8. Mate van vernieuwing en versterking van de Nederlandse kennispositie (maximaal 2 pagina's)

Beschrijf de volgende aspecten:

- De huidige internationale stand van onderzoek en/of ontwikkeling;
- De resultaten van eerder onderzoek of een eerdere haalbaarheidsstudie. Vat deze kernachtig samen, voeg rapporten of managementsamenvattingen toe als bijlagen of een weblink;
- De alternatieven op de markt beschikbaar of nog in ontwikkeling;
- De innovatie van uw project ten opzichte van de internationale stand van techniek/onderzoek;
- De (technologische) stap die gemaakt moet worden om het resultaat te bereiken;
- De technologische risico's en hoe u hier mee omgaat;
- Mogelijkheden tot kennisbescherming (Nederland, Europa of wereld);
- Of en hoe de Nederlandse kennispositie versterkt wordt met dit project.

Tip: omvangrijke projecten scoren alleen goed op het rangschikkingscriterium "kwaliteit van het project" als er vooronderzoek op labschaal gedaan is. Anders dient het project beperkt te worden tot het vooronderzoek. Onderbouw de technische claims die u doet.

9. Kennisoverdracht en intellectueel eigendom (1 pagina)

- Geef aan hoe de opgedane kennis/resultaten van het project actief verspreid worden, binnen en buiten het project. Ga, indien van toepassing, in op hoe geborgd wordt dat anderen kunnen leren van de projectresultaten.
- Geef duidelijk aan welke afspraken er omtrent Intellectueel Eigendomsrecht (IPR) binnen het consortium zijn gemaakt (o.a. rechthebbende, vergoedingen en licenties).

10. Financiering (maximaal 2 pagina's)

In dit onderdeel onderbouwt u concreet hoe uw project wordt gefinancierd. Geef dit per projectdeelnemer aan.

U kunt de tabel uit **het tabblad 'financiering' in de Excel begroting gebruiken. Onderbouw** vervolgens de financiering voor elke deelnemer. Hierbij wordt in ieder geval aangegeven:

- Hoe hoog de eigen bijdrage is (dat deel van de projectkosten dat niet gesubsidieerd wordt);
- Op welke wijze dit wordt gefinancierd (eigen middelen, vreemd vermogen, een combinatie van);
- **Welke onzekerheden en risico's er zijn voor het realiseren van de financiering.**

Zorg dat als er gebruik wordt gemaakt van vreemd vermogen u toezeggingen, intentieverklaringen, offertes, term sheets of contracten toevoegt aan de aanvraag. Hierin mag als voorbehoud het verkrijgen van subsidie zijn opgenomen.

Indien u eigen middelen aanspreekt, is het van belang dat u de meest recente en volledige jaarrekening toevoegt waaruit deze middelen te herleiden zijn. Als de middelen nog niet te zien zijn op de meest recente jaarrekening, licht u toe waarom niet en kunt u een bankafschrift en/of kwartaaloverzicht meesturen. Als u gebruik maakt van een combinatie van verschillende financieringsbronnen, geeft u per bron aan hoeveel u hiervan benut voor de eigen bijdrage. De volledige eigen bijdrage moet onderbouwd zijn.

Onvoldoende vertrouwen in de financiering van het eigen aandeel in de projectkosten is een afwijzingsgrond. Bij de subsidieaanvraag moet aannemelijk zijn dat het eigen aandeel in de projectkosten gefinancierd kan worden. Begin dus tijdig met het regelen van uw projectfinanciering, beschrijf deze duidelijk en stuur stukken ter onderbouwing mee.